

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 30.5.2011
COM(2011) 283 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**Vijfde jaarverslag (2010) over de tenuitvoerlegging van de communautaire bijstand uit
hoofde van Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot
instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische
ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Vijfde jaarverslag (2010) over de tenuitvoerlegging van de communautaire bijstand uit hoofde van Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap

1. INLEIDING

Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap¹ (hierna de “bijstandsverordening” genoemd) vormt de basis voor de tenuitvoerlegging van de bijstand aan de Turks-Cypriotische gemeenschap. Op grond van deze verordening is een jaarlijks verslag aan de Raad en het Europees Parlement verplicht. Dit vijfde verslag heeft betrekking op de periode van 1 januari tot 31 december 2010.

2. PROGRAMMERING VAN DE BIJSTAND

In de begroting van 2010 werd drie miljoen euro uitgetrokken ter ondersteuning van het Comité Vermiste Personen (CMP)².

De 28 miljoen euro die was toegewezen uit de begroting van 2011, is geprogrammeerd. Deze programmering is gebaseerd op de externe evaluaties van 2009 en 2010, de interne evaluatie en het overleg met de belanghebbenden.

3. UITVOERINGSMECHANISMEN

Het programma wordt uitgevoerd in een EU-lidstaat, in gebieden waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent en waar de toepassing van het EU-acquis is geschorst. De bijstand wordt voornamelijk uitgevoerd via gecentraliseerd beheer door de Europese Commissie. Sommige projecten worden samen met het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) beheerd.

De Commissie voert het programma uit in een bijzondere politieke, juridische en diplomatieke context. Er zijn ad-hocregelingen nodig om de Commissie in staat te stellen het programma uit te voeren volgens de beginselen voor degelijk financieel beheer.

Binnen door de EU gefinancierde bijstandsprogramma's wordt met de regering van het begunstigde land een financieringsovereenkomst gesloten waarin doorgaans het

¹ PB L 65 van 7.3.2006, blz.5.

² Besluit C/2010/6874 van de Commissie betreffende de in 2010 verleende bijstand aan het Comité Vermiste Personen.

juridisch kader voor de uitvoering van de bijstand wordt vastgelegd. Voor deze bijstand bestaat een dergelijke overeenkomst niet. De Commissie moet bijgevolg uitgaan van wat volgens haar de gebruikelijke lokale regels en voorwaarden zijn. Dit betekent dat de Commissie bij het sluiten van een dergelijke overeenkomst meer risico's loopt dan normaal het geval zou zijn.

Gezien de politieke context kan het in geval van niet-naleving van de contractvoorwaarden moeilijk zijn bedragen van Turks-Cypriotische entiteiten terug te vorderen. De Commissie heeft maatregelen goedgekeurd om dit risico te verminderen, onder meer door intensief toezicht op en steun voor de begunstigden, door aangepaste betalingsvoorwaarden, door voorschotbetalingen te koppelen aan bewijzen van ondertekende aanbestedingscontracten en door veelvuldig gebruik te maken van bankgaranties.

De Commissie heeft de steun van de Turks-Cypriotische gemeenschap nodig om van dit programma een succes te maken en vooral om voor de duurzaamheid ervan op lange termijn te zorgen. De Turks-Cypriotische belanghebbenden worden ook geraadpleegd over hun behoefte aan toekomstige financiering. Turks-Cypriotische deskundigen namen deel aan de beoordelingscomités, ook voor het programma van 2009 waarvoor in 2010 een contract is afgesloten. Zij spelen een cruciale rol in de stuurcomités.

Gezien de bijzondere omstandigheden waarin het bijstandsprogramma wordt uitgevoerd, werd in 2006 in DG Uitbreiding een programmateam opgericht. Het team is ingezet voor een langlopende missie op Cyprus en maakt gebruik van het in september 2006 opgerichte EU-bureau voor programmaondersteuning (EUPSO), dat in het noordelijke deel van Nicosia is gevestigd. Dit bureau biedt een ruimte voor vergaderingen en seminars met Turks-Cypriotische belanghebbenden. Zo kan er ook rechtstreeks toezicht worden gehouden op de uitvoering van projecten. De logistiek van het bureau wordt nog steeds verzorgd door een particuliere contractant (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit GmbH – GIZ) in het kader van een contract dat tot juni 2012 loopt. Ook de vertegenwoordiging van de Commissie op Cyprus biedt ruimte voor vergaderingen en seminars.

Sinds 2010 worden personeelskosten gefinancierd via de administratieve begroting. In het begin van de verslagperiode daalde het personeelsbestand van het programmateam van 29 (3 ambtenaren van de Commissie en 26 arbeidscontractanten) naar 22 (respectievelijk 2 en 20). Deze vermindering beïnvloedt met name het aanbestedingsteam en vereist dat prioriteiten nauwkeurig worden vastgesteld en dat de personele middelen worden herverdeeld, zodat er adequaat toezicht kan worden gehouden.

4. TENUITVOERLEGGING TIJDENS DE VERSLAGPERIODE

4.1. Algemeen overzicht

Het bijstandsprogramma bevindt zich momenteel in de fase van volledige uitvoering. De inspanningen waren gericht op toezicht houden, ervoor zorgen dat de projecten duurzaam zijn en de capaciteit van de begunstigden opbouwen zodat zij de projecten na afloop kunnen overnemen, vooral wat betreft grootschalige werken en leveringen.

Doordat de Turks-Cypriotische begunstigen niet voldoende ervaring hebben om subsidiecontracten uit te voeren, was opleiding noodzakelijk en moest in de praktijk nauwlettend toezicht worden gehouden.

In 2010 bedroeg het totaal aantal contracten in uitvoering 984 (werken, diensten, leveringen en subsidies), waarvan er 200 waren afgesloten.

De financiële bijstand van het bijstandsprogramma droeg in de loop van 2010 aanzienlijk bij tot maatregelen voor vertrouwensopbouw zoals ontmijning, steun aan het CMP en de opening van de nieuwe doorlaatpost bij Kato Pyrgos en Karavostasi (beter bekend als de doorlaatpost Limnitis/Yeşilirmak).

4.2. Vorderingen per doelstelling

Het bijstandsprogramma is in het algemeen bedoeld om de hereniging van Cyprus te bevorderen door de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap te stimuleren, met een bijzondere klemtoon op de economische integratie van het eiland, het verbeteren van de contacten tussen beide gemeenschappen en de contacten met de EU en de voorbereiding op de tenuitvoerlegging van de EU-wetgeving indien er een alomvattende regeling komt voor de kwestie-Cyprus.

4.2.1. Doelstelling 1: Ontwikkeling en herstructurering van infrastructuur

In de watersector waren de verouderde asbestbevattende betonnen *waterleidingsnetten* in het noorden van Nicosia, Kyrenia, Gonyeli en Lefke/Lefka eind 2010 grotendeels vervangen. Uit gegevens van de Turks-Cypriotische begunstigden bleek dat er op die manier in Nicosia 15% minder water verloren ging. In de winter zou er voor het eerst sinds jaren opnieuw een ononderbroken watervoorziening tot stand kunnen worden gebracht. De uitrusting voor de waterlaboratoria werd ook geleverd.

De grote investeringsprojecten rond *water en afvalwater* in Famagusta and Morphou/Güzelyurt liepen in 2010 een achterstand op, maar zullen naar verwachting nog steeds in 2011 worden voltooid en in werking gesteld. In 2010 begon de bouw van een nieuwe *waterzuiveringsinstallatie ten behoeve van beide gemeenschappen* in Mia Milia/Haspolat, die volgens de planning in de tweede helft van 2012 zal worden voltooid (uitvoering door het UNDP).

In het contract voor de bouw van *een zeewaterontziltingsinstallatie* in Sirianokhori/Kumköy, dat in december 2009 werd ondertekend, werd een opschortende clausule opgenomen zodat er voldoende tijd is om van de Turks-Cypriotische leiders voldoende waarborgen te krijgen voor vrije en ongehinderde toegang tot de bouwplaats en voor bijstand bij een vlotte, efficiënte en doeltreffende uitvoering. Nadat dergelijke waarborgen werden verkregen, werd de opschorting opgeheven in augustus 2010 tijdens de eerste fase van het contract, die o.a. bestond uit proefprojecten en gedetailleerde ontwerpen. In oktober 2010 werd de toegang echter beperkt, waardoor de eerste fase pas met vertraging kon worden afgerond en de voortzetting onder druk kwam te staan.

Op het gebied van *natuurbescherming* werd de opleiding voortgezet. De ontwerpbeheersplannen voor de potentiële Natura 2000-gebieden werden verder voorbereid met het oog op de openbare voorlichtingsbijeenkomsten begin 2011. In vier gebieden startte de bouw van beheers- en beschermingsvoorzieningen (met enkele maanden vertraging wegens archeologische ontdekkingen) en de oprichting van een netwerk van natuurrpaden. Goederen voor natuurbescherming, waaronder een automatisch detectiesysteem voor bosbranden, werden deels geleverd. De beslissing om een universiteitscampus te bouwen in een speciaal beschermd gebied werd van Turks-Cypriotische zijde ingetrokken.

Wat betreft *vast afval* richtten de hoofdactiviteiten zich op de start en verdere uitvoering van de aanbestedingen voor de installaties in *Koutsoventis/Güngör* en *Famagusta*. Aangezien de eigendomskwestie is opgelost, kon het project in *Kato Dhikomo/Aşağı Dikmen* ook worden voortgezet. Het door het UNDP uitgevoerde project voor *verwerkingsinstallaties voor medisch afval* werd bijna afgerond; de uitrusting wordt begin 2011 geleverd. De technische bijstand was gericht op de verdere herstructurering van de huidige afvalbeheerdiensten. De oprichting van een uitvoerende entiteit om het beheer van het systeem voor vast-afvalbeheer over te nemen verliep tijdens de verslagperiode niet zoals gepland. De uitrusting voor het project voor het composteren van biologisch afbreekbaar afval werd geleverd.

In de *energiesector* werden de meeste leveringscontracten succesvol afgerond. De elektrometers en het daaraan verbonden systeem voor automatische aflezing, de installaties voor compensatie van reactief vermogen, het laboratorium voor de kalibratie van de meters, het systeem voor de bestrijding van verontreiniging en de meting van weers- en windgegevens, het systeem voor toezicht, controle en gegevensverzameling (SCADA) en het systeem voor klantenbeheer voor de elektriciteitsmaatschappij zijn in 2010 geleverd en geplaatst. In sommige gevallen moet de begunstigde zelf handelen (een betere locatie zoeken, installaties aansluiten op een stroombron, extra personeel aanwerven), zodat de investeringen doeltreffend kunnen worden gebruikt. De werken aan de *zonne-energiecentrale* zijn gestart. Er werd minder vooruitgang geboekt in andere contracten. De begunstigden bereiden momenteel nog steeds de installatielocaties voor in het kader van het contract voor de interconnectiemetingen. Er was onvoldoende samenwerking van de Turks-Cypriotische partijen om tijdig en doeltreffend de technische bijstand voor de herstructurering van de elektriciteitsmaatschappij af te ronden, ook al zijn de doelstellingen aangepast aan de behoeften van de begunstigde.

In de *telecomsector* zal de herziene netwerkconfiguratie worden opgenomen in het contract. De contractant stelde dit voor op basis van de situatie zoals vastgesteld tijdens het locatieonderzoek. De locatievoorbereiding werd aan het einde van het jaar opgestart en vorderde volgens de installatieplanning van de contractant. Met component technische bijstand werd trager vooruitgang geboekt dan verwacht. Er werd nog niet beslist om de dienstverlening te scheiden van het netwerkbeheer of om de sector te liberaliseren.

Wat de projecten voor *verkeersveiligheid* betreft, zijn de technische bijstandscontracten ter voorbereiding van de verkeersbeheersplannen voor lokale gemeenschappen en voor het wegennet tussen grote steden op bevredigende wijze uitgevoerd en zijn de eindrapporten ingediend. Door de technische bijstand voor de oprichting van een doeltreffende gegevensbank voor informatie over ongevallen en

een systeem voor gegevensverzameling om de kennis over verkeersongevallen te verbeteren is het ontwerp van het systeem afgerond en geïntegreerd in de hardware die onder een apart leveringscontract is geleverd. Momenteel wordt het systeem uitgetest en worden de gebruikers opgeleid. De technische bijstand om de autokeuringen en rijexamenprocedures te verbeteren heeft nuttig advies opgeleverd. De installatie van de uitrusting voor periodieke autokeuringen was uitgesteld aangezien de begunstigde had beslist om die te plaatsen op een nog te bouwen keuringsstation. De voorlichtingscampagne om verkeersveiligheid te bevorderen en mensen bewuster te maken is ontwikkeld en zal in 2011 worden uitgevoerd. De technische gegevens van het project om gevaarlijke verkeerspunten weg te werken zijn herzien.

4.2.2. *Doelstelling 2: Bevordering van sociale en economische ontwikkeling*

De vier teams voor technische bijstand (ondersteuningsteam voor plattelandsontwikkeling, veehouderij, gewassenteelt, programmabeheerseenheid), die in het kader van het *programma voor plattelandsontwikkeling* worden gefinancierd, hebben gerichte opleiding en technische bijstand verstrekt aan boeren, dierenartsen, deskundigen op het gebied van plattelandsontwikkeling en centrale en plaatselijke belanghebbenden. De teams hebben ook ondersteuning geleverd aan 225 begunstigten van de volgende subsidieregelingen: “Verbetering van de landbouwproductie”, “Steun voor plattelandsbedrijven” en “Gemeenschapsontwikkeling door dorpsinitiatieven”. De uitrusting van de leveringscontracten voor veterinaire laboratoria en gewassenteelt zijn geleverd en worden gebruikt. Het ondersteuningsteam voor plattelandsontwikkeling heeft een voorlopig plattelandsontwikkelingsplan en twee lokale beleidsstrategieën herzien en afgerond met inachtneming van de onderliggende EU-beginselen voor plattelandsontwikkeling.

In het kader van het project *modernisering van stads- en plattelandsinfrastructuur*, dat gezamenlijk met het UNDP wordt uitgevoerd, werd een zevende nieuwe doorlaatpost geopend om de dorpen Kato Pyrgos/Asagi Pirgo en Yeşilirmak/Limnitis met elkaar te verbinden. De EU heeft de haalbaarheidsstudie gefinancierd en 2,5 miljoen euro voor de werken uitgetrokken. Het herstel van verscheidene dorpen in het noorden van Cyprus (Hisarköy/Kampyli, Akincilar/Louroukina) is voltooid. De voorgevels van de gebouwen langs één kant van de doorgangspost in de Ledrastraat zijn hersteld. Het herstel van de markt in het ommuurde deel van Nicosia is gestart.

Met plaatselijke *scholen* zijn 15 nieuwe subsidiecontracten voor een totaalbedrag van ongeveer 0,5 miljoen euro ondertekend om de modernisering van onderwijstechnieken te bevorderen. Er zijn auto-onderdelen en afdrukapparatuur geleverd aan scholen voor beroepsopleiding.

De technische bijstand voor de *lopende hervorming van het basisonderwijs en middelbaar onderwijs* was gericht op de capaciteitsopbouw van de voornaamste belanghebbenden, waaronder een intensieve opleiding van een kernteam inspecteurs, studiereizen, opleiding en steun inzake kindgericht onderwijs, de ontwikkeling van kwaliteitsnormen en input voor de ontwikkeling van een Europees systeem voor informatiebeheer.

Ter ondersteuning van het project *een leven lang leren, sociale integratie en actieve maatregelen voor de arbeidsmarkt* zijn 31 subsidies toegekend aan kleine of middelgrote ondernemingen, kamers van koophandel en andere opleidingsorganisaties. Er is technische bijstand verstrekt voor de ontwikkeling en bevordering van het beroepsonderwijs en opleidingssystemen, een leven lang leren en actieve maatregelen voor de arbeidsmarkt, waaronder de opening van een arbeidsbureau in Nicosia en studiereizen en conferenties in het buitenland. Er werd bijzondere aandacht besteed aan de opleiding van de belanghebbenden, inclusief loopbaanadvies.

Om het *concurrentievermogen van kleine of middelgrote ondernemingen* te vergroten liepen er tijdens de verslagperiode 32 contracten in het kader van twee subsidieregelingen voor een totaalbedrag van 4,5 miljoen euro. Deze subsidies zullen naar verwachting het concurrentievermogen van de Turks-Cypriotische particuliere sector versterken door het verbeteren van de fysieke uitrusting en door de bedrijfseconomische praktijk af te stemmen op die in de EU. Het merendeel van deze contracten is met vertraging uitgevoerd omdat de begunstigden te weinig kennis hebben van de EU-regels voor aanbestedingen en omdat de trage bankgarantieprocedure resulteerde in late voorfinancieringen. De particuliere sector heeft bovendien steun ontvangen via een contract voor technische bijstand (2,75 miljoen euro) bestemd voor *de belangrijkste instellingen en maatregelen op het gebied van duurzame economische en ICT-ontwikkeling*. De uitvoering startte in de tweede helft van 2010. Het belangrijkste resultaat is tot op heden de door deskundigen verleende bijstand om een *strategie voor de ontwikkeling van de particuliere sector* op te stellen.

4.2.3. *Doelstelling 3: Verzoening, maatregelen voor vertrouwensopbouw en steun aan het maatschappelijk middenveld*

Verzoening, maatregelen voor vertrouwensopbouw en steun aan het maatschappelijk middenveld: Van de 44 gesubsidieerde projecten zijn er twee geannuleerd op verzoek van de begunstigde, aangezien deze niet over de capaciteit beschikte om het contract uit te voeren. Vele begunstigden hebben om verlenging van de duur van de projecten gevraagd. De externe financiële deskundigen hielden toezicht op de subsidies, terwijl het programmateam instond voor de operationele monitoring.

Het *ondersteuningsteam voor het maatschappelijk middenveld* (team voor technische bijstand) verleende begeleiding en steun aan de inschrijvers via advies over subsidiebeheer en activiteiten voor capaciteitsopbouw.

De EU blijft de grootste donator voor de activiteiten van het *Comité Vermiste Personen*, dat probeert te achterhalen wat er is gebeurd met de personen uit beide gemeenschappen die als vermist zijn opgegeven na de tragische gebeurtenissen van 1963-64 en 1974. Het contract ten belope van drie miljoen euro zal in februari 2011 worden afgerond. Een recent gemaakte en verspreide documentaire biedt meer informatie over deze activiteiten.

Ontmijning: De volledige bufferzone zal naar verwachting in april 2011 mijnvrij worden verklaard. De VN stelde voor om buiten de bufferzone door te gaan met de ontmijning, maar de Commissie beschikt momenteel noch over het politieke mandaat noch over de middelen om de werken voort te zetten.

De activiteiten van het project *Academie voor politieke wetenschappen*, dat door de Raad van Europa wordt uitgevoerd, zijn voornamelijk bedoeld om het inzicht te verbeteren in de thema's met betrekking tot de toekomst van het eiland binnen de EU. In het tweede academiejaar van het project kwam een groep van 30 geselecteerde jonge leiders van beide Cypriotische gemeenschappen bijeen.

4.2.4. *Doelstelling 4: Toenadering van de Turks-Cypriotische gemeenschap tot de Europese Unie*

Tijdens het vierde academiejaar van het *beurzenprogramma* zijn in totaal 96 beurzen (22 voor docenten, 10 voor studenten en 64 voor academici) toegekend. Deze deelnemers konden zelf studie- en opleidingsprogramma's kiezen, hoewel de voorrang werd gegeven aan bepaalde terreinen (economie, Europese studies, ingenieurswetenschappen, bestuurskunde, overheidsfinanciën) waarin de Turks-Cypriotische gemeenschap een tekort aan hoogopgeleiden heeft. De gastlanden waren het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland, Italië, Spanje, Zweden, Estland, Letland, Griekenland, Finland, Tsjechië, Polen en Hongarije.

In het kader van de *bevordering van uitwisselingsprogramma's voor jongeren en andere intermenselijke contacten* zijn 15 projecten uitgevoerd. Voor sommige projecten die gefinancierd worden in het kader van de tweede oproep is uitstel gevraagd. Alle projecten zullen in 2011 worden afgerond.

Het *InfoPoint* van de EU is een belangrijke informatiebron geworden voor de Turks-Cypriotische gemeenschap wat betreft vragen over zowel de EU als het bijstandsprogramma. De website is in 2010 gelanceerd. InfoPoint organiseerde 26 zichtbaarheids- en informatieve evenementen (studiereizen, conferenties, seminars, publieke lezingen over de geschiedenis, de instellingen, het besluitvormingsproces en het beleid van de EU en daarnaast ook cursussen op maat over de regels voor aanbestedingen en projectbeheer). In het kader van het bijstandsprogramma organiseerde InfoPoint ook verscheidene evenementen rond de toekenning van subsidies. InfoPoint redigeerde en vertaalde zeven publicaties en 22 informatiebladen over het bijstandsprogramma in het Turks. Er zijn twee kwantitatieve onderzoeken uitgevoerd naar het beeld dat Turks-Cyprioten van de EU en de EU-activiteiten voor Turks-Cyprioten hebben. Om deze data te vervolledigen zijn er drie extra kwalitatieve onderzoeken gevoerd. Er zijn zestien evenementen uitgezonden op lokale televisie. Aangezien de vragen van de begunstigde gemeenschap steeds specifiekere worden, moet InfoPoint de kwaliteit van de dienstverlening blijven verbeteren.

4.2.5. *Doelstelling 5: Voorbereiding van de Turks-Cypriotische gemeenschap op de invoering en tenuitvoerlegging van het acquis*

Het *Bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand (TAIEX) van de Commissie* vormt het belangrijkste instrument voor steunverlening om de Turks-Cypriotische gemeenschap voor te bereiden op de uitvoering van het EU-acquis na een alomvattende regeling voor de kwestie-Cyprus.

TAIEX bevorderde 365 activiteiten voor technische bijstand zoals opleidingen, workshops, missies van deskundigen waaronder van op afstand verleende bijstand

door deskundigen en studiereizen, om de doelstellingen van de bijstandsverordening te kunnen halen.

De activiteiten bleven vooral gericht op het programma voor de toekomstige toepassing van het *acquis* (PFAA). Het PFAA biedt een kader voor de planning en verstrekking van technische bijstand en opleiding. Er is steun verleend in 13 sectoren van het PFAA³. In de loop van 2010 lieten de Turks-Cyprioten weten dat zij ook op drie andere gebieden van het *acquis* technische bijstand nodig hebben⁴.

Sinds eind 2009 worden TAIEX-projecten voor de Turks-Cyprioten gepland op middellange termijn, zodat de doelstellingen op efficiëntere en doeltreffendere wijze kunnen worden bereikt. In totaal werden 97 deskundigen uit overheidsinstellingen van de EU-lidstaten geselecteerd om technische bijstandsprojecten op middellange termijn te ondersteunen.

TAIEX heeft ook opleiding verstrekt over het opstellen van wetteksten overeenkomstig het *acquis*, zodat deze meteen van toepassing zijn zodra een alomvattende regeling in werking treedt. In samenhang met het toekomstige beheer van de EU-middelen na een alomvattende regeling bleef TAIEX ook opleiding verstrekken op het gebied van het beheer van overheidsuitgaven.

TAIEX steunde ook de ontwikkeling van *handel over de Groene Lijn*. Deskundigen van de EU-lidstaten werden regelmatig ingezet voor alle nodige veterinaire en fytosanitaire inspecties van aardappelen en vis om deze handel te bevorderen.

De drie leveringscontracten voor het *toezicht op de luchtkwaliteit* zijn uitgevoerd en de uitrusting wordt nu gebruikt. De twee lopende technische bijstandscontracten voor deze sector concentreerden zich op de ontwikkeling van procedures voor dagelijkse kwaliteitscontrole en op systemen voor kwaliteitswaarborging om de geleverde uitrusting te gebruiken en droegen bij tot de ontwikkeling van systemen voor toezicht op de luchtkwaliteit. De Turks-Cyprioten moeten zorgen voor voldoende personeel of subsidies voor de uitbesteding van diensten, zodat de meetstations voor de luchtkwaliteit kunnen worden beheerd en de gegevens kunnen worden uitgewerkt.

4.2.6. *Studies*

Een *met de Wereldbank gesloten overeenkomst voor een trustfonds* van 1 miljoen euro voor de uitvoering van studies in het kader van een “programma voor economische analyses met het oog op groei en duurzame ontwikkeling” liep vertraging op omdat de Republiek Cyprus en de Wereldbank het niet eens raakten over de te hanteren terminologie.

³ Vrij verkeer van kapitaal, overheidsopdrachten, vennootschapsrecht, concurrentiebeleid, financiële controle, financiële diensten, landbouw en plattelandontwikkeling, voedselveiligheid, veterinaire en fytosanitair beleid, vervoer over de weg, statistiek, sociaal beleid en werkgelegenheid, milieu en bescherming van de consument en van de gezondheid.

⁴ Wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties, intellectuele eigendomsrechten en vrij verkeer van goederen.

4.3. Financiële uitvoering (contracten en betalingen)

4.3.1. Contracten

Er was 2,5 miljoen euro van de vastleggingskredieten van 2009 beschikbaar, waarvan 78% is toegewezen. Er zijn 106 nieuwe beurscontracten voor 2010/2011 en contracten voor scholen ondertekend.

In de periode 2006-2010 is in totaal 264,5 miljoen euro toegekend aan dit bijstandsprogramma.

4.3.2. Betalingen

De Europese Commissie heeft in 2010 **62,7** miljoen euro uitbetaald. Dat is ongeveer 18% minder dan in de oorspronkelijke planning was voorzien. Dit komt omdat het project voor zeewaterontziltling van 27,5 miljoen euro later van start is gegaan en de subsidies voor plattelandontwikkeling van in totaal 4 miljoen euro later zijn toegekend.

Eind 2010 was in totaal 132 miljoen euro (52% van het bedrag waarvoor een contract is afgesloten) uitbetaald.

4.4. Toezicht

Het mechanisme voor evaluatie van de uitvoering (IRM) vormt een forum om de uitvoering van het programma in detail met de begunstigden te bespreken. Het kwam in 2010 twee keer bijeen.

In 2010 werd ook een apart mechanisme gelanceerd voor toezicht op de via TAIEX geleverde bijstand.

De activiteiten van het programmteam richtten zich in 2010 op toezicht. De voornaamste instrumenten zijn studiereizen en deelname aan de stuurcomités van het project. Bovendien is er een contract afgesloten voor externe hulp om toezicht te houden op de subsidies.

4.5. Audit en controles

De eenheid operationele controle van DG Uitbreiding controleerde een steekproef van contracten en betalingen. Het verslag verschijnt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2011.

In november 2010 voerde de Europese Rekenkamer een onderzoeksmisssie uit om een prestatie-audit in 2011 voor te bereiden.

4.6. Evaluatie

In 2010 zijn tussentijdse sectorale evaluaties uitgevoerd in de sectoren maatschappelijk middenveld en plattelandontwikkeling. In de conclusie wordt benadrukt dat permanente meerjarige financiering noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de lopende projecten duurzaam blijven.

4.7. Informatie, publiciteit en zichtbaarheid

Tijdens de verslagperiode zijn 17 persberichten over een aantal aspecten van het programma gepubliceerd. De meeste zichtbaarheidsacties werden uitgevoerd door InfoPoint.

De twee belangrijkste evenementen om de zichtbaarheid te vergroten, waren de opening van de doorlaatpost Kato Pyrgos/Karavostasi en de vertoning van een door de EU gesubsidieerde documentaire over het Comité Vermiste Personen, die commissaris Füle in oktober 2010 bijwoonde.

Uit het kwantitatieve onderzoek van augustus 2010 bleek dat de perceptie van de Turks-Cyprioten positief werd beïnvloed en dat de InfoPoint-activiteiten daartoe hebben bijgedragen.

De activiteiten die de vertegenwoordiging van de Europese Commissie ondernam voor de Turks-Cyprioten verhoogden de zichtbaarheid van de door de Commissie verleende bijstand en versterkten het vertrouwen in de EU.

4.8. Overleg met de regering van de Republiek Cyprus

Er hebben regelmatig vergaderingen plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de regering van de Republiek Cyprus, met name toen de Commissaris en hoge ambtenaren van de Commissie het eiland bezochten.

Wat betreft de verificatie van eigendomsrechtenbezit baseerde de Commissie zich in 2010 op de verdere samenwerking met de betrokken diensten van de regering van de Republiek Cyprus, met name verdere samenwerking wat betreft de modernisering van de oude afvalstortplaats bij Kato Dhikomo/Aşağı Dikmen, die zich deels bevindt op land dat in bezit is van Grieks-Cypriotische particuliere eigenaren.

5. CONCLUSIES

Tijdens de verslagperiode waren de activiteiten gericht op:

- (1) Uitvoering en monitoring van projecten.
- (2) Programmering van de subsidies voor 2011.

Sommige problemen die in eerdere verslagen aan de orde kwamen, bestaan nog altijd. In de verslagperiode hadden onder meer de volgende aspecten een effect op de tenuitvoerlegging van het bijstandsprogramma:

- (1) Samenwerking tussen de Turks-Cypriotische en de Grieks-Cypriotische gemeenschap is vereist om de doelstelling van het bijstandsprogramma te behalen, maar dit vergt tijd en steun via verscheidene activiteiten.
- (2) Geringe absorptiecapaciteit van de begunstigde gemeenschap: Capaciteitsopbouw is een langetermijnproces. De capaciteit wordt echter voortdurend verbeterd naarmate de uitvoering van de projecten vordert.

- (3) Een gebrek aan kennis van EU-regels voor aanbestedingen vertraagt de verstrekking van subsidies. De begunstigden worden bijgestaan door het programmateam en de teams voor technische bijstand om ervaring op te doen.
- (4) Risico's voor de duurzaamheid van de grootschalige infrastructuur, die kunnen worden vermeden als de Turks-Cyprioten voorzien in voldoende opgeleid personeel en subsidies.
- (5) Door een gebrekkige locatievoorbereiding liepen de energie- en telecomprojecten vertraging op.
- (6) Door de personeelsinkrimping in de Commissie wegens beperkte budgettaire middelen is het noodzakelijk dat prioriteiten nauwkeurig worden vastgesteld en dat de personele middelen worden herverdeeld, zodat adequaat toezicht kan worden gehouden. Dit vormt bovendien een probleem voor de mate waarin de resultaten van het programma kunnen worden meegedeeld.